

*Lesson Study

- **Сабақты зерттеу**

- Бұл әдісті АҚШ - қа таратқан «Дзюгёкенкью» деген жапон сөзін «**Lesson Study**» деп аударған **Макото Йошида** 1999ж. әкелді.
- *Мектептегі оқытуды жетілдірудегі жапондық тәсіл*

Тошия Чичибу

- * Аға зерттеуші
15 жыл ағартушылық қызметте

Зерттеу бағыты: Lesson Study

“Қазақстандық мұғалімдер мен жапондық мұғалімдердің ұқсастығы көп”.

“Жапондық мұғалімдер lesson study-ді кәсіби дамудың ең тиімді жолы деп ойлайды”.

lesson study-дің негізгі компоненті сабақты оқыту және бақылау, бұл бірлесе жұмыс істеу арқылы жетілдіріліп отырады. lesson study-де “сабақтағы” Ең маңызды нәрсе өнім емес үдеріс болып табылады. Бұл мұғалімдерді оқушылармен қарым-қатынасын жақсартуға, өз тәжірибелерінде оқушылардың білім алуына назарын аударуға, кәсіби қауымдастық құруға, үздіксіз білім жетілдіруіне міндеттейді.

- «Lesson Study» өз бастауын батыс білім философиясынан алады.
- Жапон мектептерінде «Lesson Study - дің» таралуы 1910 - 1960 жылдары Жапониядағы демократияландырумен сәйкес келді.
- 1970 жылдардан бастап «Lesson Study» барлық жапон мектептерінде мұғалімдердің біліктілігін арттырудың негізгі тұғыры болып есептеле бастады.

Lesson Study Жапонияда

- Мектептік , аймақтық және ұлттық деңгейде өтеді.
- Жапониялық барлық ұстаздар Lesson Study-ге қатысады деп күтіледі.
- Мектептерде айына бір рет мұғалімдерге арнайы уақыт беріледі.
- Мектептерде жылына бірнеше рет lesson study сессиялары жүргізіледі.
- Lesson Study тобын басқаруға тілек білдірген мұғалім бір ай бұрын топты ұйымдастырады, жұмыс кестесін, уақытты белгілейді.
- Мектептер Lesson Study нәтижелерін жыл сайын жариялап отырады.

Lesson Study мақсаты

- Оқушылардың оқу үдерісін терең бақылау.
- Мұғалімнің болжамы мен сабақ барысында оқушылардың үйренуіндегі алшақтықты анықтау.
- Мұғалімнің жеке-дара жұмыс істеуінен ынтымақтастықта кәсіби даму тәсіліне тарату.
- Өзгерістерді енгізу және оқушылардың білім алу мүмкіндіктерін жақсарту.

Lesson Study тиімділігі

- Мұғалімдерге өз болжамдары мен ұстанымдарын тексеруде қолдау көрсету.
- Мұғалімдер арасында кәсіби диалогты қалыптастыру.
- Кәсіби даму және ұжымдық мәдениетті қалыптастырады.
- Мұғалімдердің назарын оқушылардың білім қажеттіліктеріне аударады.
- Бағдарламаны терің түсінуге көмектеседі.
- Педагогиканы дамытады.
- Ғылыми тұжырымдамаларды терең түсінуге көмектеседі. Мұғалімдер сабақты бақылау және кері байланыс беру дағдыларын қалыптастырады.
- Мұғалімдер зерттеушілерге айналады және білімнің ғылыми мағынасына мән береді.
- Оқушылар үйрету мен үйрену тәжірибелеріне көбірек тартылады.

Lesson Study үдерісі

1 Кезең

Мектеп көшбасшылығымен дайындық

- Lesson study қоғамдастығын дамыту.
- Мектепте Lesson studyдің тақырыбын, мақсатын және басқарылуын қамтамасыз ету.
- Lesson study-ге ресурстар дайындау.
- Факультеттің кәсіби дамуына арнайы бөлінген уақыт бойынша кесте дайындау. Мектеп бойынша айына бір рет.
- Мектептің lesson studyде бірілесіп жұмыс жасау жайлы көзқарасын факультетпен таныстыру.

1 кезең мұғалімнің жоспарын даярлау анықтау...

- Өз Сабағыңыздың мақсатын.
- Зерттеу әдебиеттерін немесе PD / коучингінен сіздің тақырыбыңыз бен мақсатыңызға қарай үйренетін маңызды түйінді идеяларды анықтау.
- lesson study-ге қатысатын ұжымдастарды анықтау.
- Қай сынып зерттеледі.
- бағдарлама тақырыбы.
- Талап етілетін ресурстар.
- Кездесу уақыты белгілеу.

2 Кезең

Негізгі сабақты жоспарлау

Сабақ жоспарын тексеру
парағы

Менің сабақ жоспарымда бар...

- Сынып жайлы мәліметтер, тақырып, күннің реті, қосымша ресурстар.
- Бағдарламаға сәйкес білім мақсаты
- Білім мақсатына сәйкес табыс критерийлер
- 3 бөлімдік құрылым: кіріспе, негізгі іс-әрекет, қорытынды.
- lesson study мақсатына сәйкес тәсілдер.
- Арнайы білім және түрлі тәсілдерді қажет ететіндіктері айқындалған оқушылар.

Диалог жүргізу жағдайлары

Bohm диалог жүргізуге қажетті 3 жағдайды анықтады:

1. Барлық қатысушылар өз болжамдарын “күдікпен” айтуы тиіс. Басқаша айтқанда оларды өзгелер қолдау үшін осылай айтуы тиіс;
2. Барлық қатысушылар бір-бірін ұжымдас ретінде қабылдау керек ;
3. Мұнда бір “фасилитатор” болуы керек ол диалог барысын жүргізіп отырады.

Төмендегі кітаптан алынды: THE FIFTH DISCIPLINE - The Art and Practice of The Learning Organization.

Peter M. Senge

Негізгі сабақ жоспарын қайта қарау

- lesson study тобы жиналады және зерттеу сабағының жоспарын жазған мұғалім жоспарды сынауға ұсынады.
- Сабақ жоспарын құрылымды және кәсіби мәнерде талқылау өте маңызды.
- Мұғалім зерттеу сабағын дайындау үшін жоспарға өзгертулер енгізеді.
- Бұл үдеріс бірнеше рет қайталануы мүмкін.
- Басқа сыртқы эксперттер де жоспарға өзгеріс енгізуін талап етуі мүмкін.
- Қайта қарау үдерісі аяқталған соң мұғалім жоспардың соңғы нұсқасын әр топ мүшесіне көірме жасайды..

3 Кезең

Сабақты бақылау

- Зерттеу топ мүшелері зерттеу сабағына қатысады.
- Мұғалім қайта қаралған келісілген сабақ жоспар бойыша сабақ өткізеді.
- Бақылаушылар оқыту және үйрену үдерісіне кедерегі келтірмейді.
- Сабақты зерттемес бұрын бақылаушылар зерттейтін сабақтың мақсатын жақсы түсінуі керек.
- Бақылаушылар оқушылардың көзінше пікір айтпауы тиіс.

Бақылау

- Бақылау шаблондарын әзірлеу.
- Барлық бақылаушылар не бақылау керектігіне сенімді болу керек.
- Топ барлық оқушыларды немесе зерттеу мақсатына байланысты 3 оқушыны ғана бақылайды.
- Сабақ барысында тұрып, бақылайды
- Назар оқушылардың іс-әрекеттері мен жауаптарына аударылады.
- Мұғалімнің де оқушылардың да сұрақ-жауап жазбаларын жасау қажет. Бұл қайта қаралымда қажет болады.
- Бейнежазба және фотоларды өз жазбаларыңызға қосымша ретінде пайдаланыңыз.

4 Кезең

Сабақты қайта қарау және пікірлесу

Қайта қарау мақсаттары...

- Мұғалімдер оқушыларды үйрету жайлы пікір алмасады.
- lesson study тобының барлық қатысушылары өз рефлексияларын дамытады.

Lesson study
мұғалімді
бағалайтын әрекет
емес.

- lesson study тобы кесте бойынша кездесіп, сабақты бір және одан да көп сағат бойы талқылайды.
- Кездесуге қажетті ресурстар: стикер (әр мұғалімге 10-нан), плакат, бірнеше түрлі-түсті маркер.
- Бақылаушы мұғалімдер өздермен сабақ жоспарларын, фото, бейне жазбаларын әкеледі.
- Сыртқы эксперттер осы топқа қосылады.

Lesson Study талқылау міндеттері

- **Өзара сыйластық**- өзгелердің кәсібiлiгi мен үлесiн бағалау.
- **Ұжымдасу** – тапсырманы бiрлесе орындау
- Белсендiлiк – тыңдай бiлу және өз ойымен бөлісу
- **Қолдау көрсету** – қорқыныш сезiнбеу, өзiн еркiн ұстау және ортақ мәмiлеге келу
- **Бiрлесу** – өзiнiң және өзгелердiң идеясына сүйену
- **Талапшылдық** – мақсатқа байланысты
- **Рефлексивтi болу және бағалай бiлу** - қатысушылар арасындағы диалог жайлы ой толғау өте маңызды, тек қатысу емес.

Диалог жүргізу жағдайлары

Bohm диалог жүргізуге қажетті 3 жағдайды анықтады:

1. Барлық қатысушылар өз болжамдарын “күдікпен” айтуы тиіс. Басқаша айтқанда оларды өзгелер қолдау үшін осылай айтуы тиіс;
2. Барлық қатысушылар бір-бірін ұжымдас ретінде қабылдау керек ;
3. Мұнда бір “фасилитатор” болуы керек ол диалог барысын жүргізіп отырады.

Төмендегі кітаптан алынды: THE FIFTH DISCIPLINE - The Art and Practice of The Learning Organization.

Peter M. Senge

5 кезең өзара пікіралмасу және баяндама

- Сабақ қайта бақыланады және кездесудег пікірлерді ескере қайта жазылады.
- lesson study көшбасшылары lesson study- ді талқылаған жазбаларын жасайды..
- Кейде талқыланған сабақ басқа оқушылары тобымен қайта өткізілуі мүмкін.
- Мектептер lesson study баяндамаларын басылымға жариялайды.
- Кейбір кәсіпорындарда lesson study басылымға беріледі және аймақтық немесе ұлттық деңгейде өзге мұғалімдерге таратылады.